

Operett, angolszász módra

Angyal Mária rendező A mikádóról

A szombat esti operettbemutató új stílussal, új szerzővel ismerkedhet meg a szegedi Zenés színház közönsége. A mikádó szerzője: dr. Sir Arthur Seymour Sullivan, az angolszász operett klasszikusa, nemcsak a könyvnyű műfaj terén aratott világsikeret a múlt században, de eredményes művelője volt az úgynevezett komoly zenének is. Miután elnyerte a Királyi Akadémia ösztöndíját, 1858-ban a lipcsei konzervatórium művészképzőjének tagjaként dolgozhatott a legkiválóbb mesterek mellett. 1871-ben hozza össze a jó szerencséje W. S. Gilbert-rel, a tehetséges librettistával, akivel sorozatban „gyártják” a világ-sikerű operetteket. A Várászóló csak a londoni Vig-operában 175-ször kerül színpadra, a Pannifer kapitány hétszázszor. A mikádót pedig úgy játssza véget nem érő szériában a Savoy-színház, hogy homlokzatát a szerzőpáros neve díszíti. Időközben pedig Sullivan szótársorozatát, dalokat komponál, közönséget Shakespeare drámáihoz. Számos kitüntetéssel honorálják munkásságát, s népszerűségére jel-

lemző, hogy a Savoy-színház főljegyzései szerint valamelyik bemutatója után az egyik, helyhiány miatt elutasított jegyigénylőnek nem kevesebb mint 3 ezer font sterlinget kellett visszaküldeni.

Hogy végefelé közelednek a mikádó próbái a szegedi Zenés színházban, a premierhez Angyal Mária rendezői kértünk előzetest:

— Színházunk az operett területén is megpróbál valamit, a megszokottól eltérő stílusú darabot színpadra hozni. Sullivan—Gilbert műve majdnem százéves, premierje szinte ősbemutatónak számít, hiszen Magyarországon alig játszották, és hosszú évtizedek óta a színházak egyáltalán nem. Stílusa elüt mind a bécsi, mind a francia operett stílusától, érdekes, egzotikus — japán — környezetbe kalauzolja a nézőt szokatlan operett-dramaturgiára, illetve kisopera igényű zenevilág segítségével. Színrehozatalát indokolja az is, hogy a zenés színházak, szerte a világon, próbálják újra felfedezni, újraértékelni ezt a stílust — nemrégben a mi televízióink is bemutatta

A mikádót, Múfaji sajátosságai, igényes, színvonalas zenéje miatt a rendező, a színészek, a zenekar számára izgalmas feladat úgy közvetíteni a darabot, hogy a néző ne hiányolja a számára ismertebb operett-stílust, sőt elfogadja, élvezze. Itt például nem a hagyományos értelemben jelentkezik a bonviván-primadonna, táncoskomikus — szubrett négyes, de ezt nagyszerűen pótolja a fiatal szerelmesek lírai vonala, a bőséges helyzetkomikum, a humor. A történet bája főleg a vígoperai szintű zenei szerkesztésben jelentkezik, mely alkalmat ad nekünk arra, hogy látványos, egzotikus megoldásokra törekedjünk, sok, szinte musicalszintű táncképpel.

A szombaton este 7-kor kezdődő bemutatót Várady Zoltán dirigálja, a főbb szerepekben Katona András, Harmath Andrást, Rácz Tibort, Cszmadia Lászlót, Mária Józsefet és Herczeg Zsoltot láthatjuk. A díszleteket és jelmezeket főiskolai hallgató, Pilyi Márta tervezte.

N. I.

Gépipari kollokvium

Tudományos folyamattervezés és -szervezés 1980—85 címmel megkezdődött szerdán Budapesten a Vigadó nagytermében a VI. gépipari szervezési kollokvium. A három napos eseményen a gépiparban s az ágazathoz kapcsolódó területeken dolgozó szakemberek vitatják meg a korszerű tervezési, beruházási, termelési módszerek bevezetésének lehetőségeit. Az 550 hazai résztvevő mellett csehszlovák és lengyel szakemberek is becsatlakoztak majd otthoni tapasztalataikról. A kollokvium elnöki megnyitóját Rabi Béla kohó- és gépipari államtitkár tartotta, majd vitaindító előadások hangzottak el egyebek között a hazai szervezőmunka helyzetéről és a gazdasági vezetők munkájának megtervezéséről. Az eseménnyel egyidejűleg szakkönyvbemutató és -kiállítás is nyílt a Vigadóban.

(MTI)

Emlékezés Bethlen Gáborra

Bethlen Gábor születésének 400. évfordulója alkalmából kétnapos nemzetközi tudományos konferencia kezdődött szerdán Debrecenben. A Kőlesey Ferenc Művelődési Központban. A tanácskozáson csaknem háromszázan vesznek részt: hazai történészek, irodalomkritikusok, kutatók, s a Szovjetunióból, Csehszlovákiából, Lengyelországból, az NDK-ból, Romániából és Franciaországból érkezett tudósok.

Pach Zsigmond Pál akadémikus, a Bethlen Gábor emlékbizottság elnöke nyitotta meg a tanácskozást, a plenáris ülés első előadását Köpeczi Béla, a Magyar Tudományos Akadémia főtákar-helyettese tartotta Bethlen Gábor és állama címmel. Ezt követően Makkai László professzor tartott előadást Bethlen és az európai művelődés címmel.

Bethlen Gábor születésének 400. évfordulója alkal-

mából emlékünnepeket rendeznek holnap, pénteken Hódmezővásárhelyen. Dél-előtti 10 órakor tudományos konferencia kezdődik a városi tanács dísztermében, melynek során négy előadás hangzik el Bethlen Gáborról, illetve kora irodalmáról, művészetéről. Ezen az eseményen adják át az országos középiskolai Bethlen-pályázat díjait is.

A Bethlen Gimnázium aulájában délután 1 órakor Pach Zsigmond Pál akadémikus, a Bethlen Gábor Emlékbizottság elnöke felavatja Pátzay Pál, a nagy fejedelmet ábrázoló mellszobrát.

Este 7 órakor a Petőfi Művelődési Központban a Magyar Rádió ünnepi műsorára kerül sor. Várhelyi dokummentumjátéka után a nagy fejedelem címmel irodalmi és zenés összeállítás mutatnak be kiváló művészek közreműködésével.

Az idegenforgalom árnyoldalai

Vándorkiállítás Szegeden

Míg 1975-ben 3,5 millió magyar állampolgár utazott külföldre, tavaly már 5,1 millió ember indult határon túlról, világot látni. Többségük valóban turistaként járta az idegen országokat, tájakkal, városokkal, emberekkel ismerkedett. Úgyelvé arra, hogy viselkedésük jó benyomást keltsen, magatartásuk alapján hazánkról kedvező véleményt alkosson a vendéglátó ország lakossága.

Jó néhányan akadnak azonban, akik seftelésre, törvénytelen haszonszerésre használják fel a turistautakat. Egyénileg és csoportosan ügyeskednek, az ellátásban tapasztalható hiányosságokat meglövelve, nagy tételekben csempészik hazánkba az itthon nem kapható árut, s azokat a cikkeket, melyekhez idehaza csak drága pénzért lehet hozzájutni. A törökországi utakat például sokan irhajaratnak tekintik, Bécsbe kvarcóraberzerző körútra indulnak. A példákat még sorolhatnánk, szólhatnánk a

márkás farmereket csempészközlől, a magnetofonokkal, kazettákkal, ékszerrel, úzerkedőkről. Akinek egyszer sikerül az üzlet, az rendszerint vérszemet kap, s határtalan kapzságától vezettetve már nem ismer az ügyeskedésben határokat.

A valóságos határok azért léteznek, s az átkelőhelyeken szolgálatot teljesítő vámtisztek ismerik — s megfelelően gyakorolják — kötelességeiket. Eberségüknek, kellő tapasztalatuknak köszönhetően tavaly 20 ezer vám- és devizajogsértésre derült fény az országban, az elköszött valuták és csempészárúk értéke elérte a 200 millió forintot.

Az ország idegenforgalmának alakulásáról, s a turisztikai árnyoldalairól szemléletes képet ad a Belügyminisztériumnak az a vándorkiállítás, mely a napokban érkezett Szegedre. A fotókban, dokumentumokban gazdag, naponta délután 3 óráig vetítéssel egybekötött kiállítást tegnap délelőtt dr. Horváth Sándor rendőr őrnagy nyitotta meg, a néphadsereg Victor Hugo utcai helyőrségi klubjában. A látókon bemutatott anyag a lakosság egészének érdeklődésére számot tart: a külföldre utazó állampolgárok kötelességeinek és jogainak felidézése mellett, a legjelentősebb jogsértések bemutatására is vállalkozik. Agyafúrtnak megszervezett bűncselekményekről olvashatunk, és látványos képeket. A kiállítás összeállítói természetesen

nem ötleteket kívánnak adni, e krímibe illő, fordulatokkal gazdag történetekkel. A jogsértések felidézése arra figyelmeztetheti a megtevédeket, a törvénytelen ügyekben sántikálókát, hogy a hatóságok tisztviselőinek fantáziája legalább olyan gazdag, mint a seftelők, a csempészeké. Nem véletlenül találtak rá a megspécizett, rejték helyé átalakított benzintartályokban megbúvó valutakötegekre, a cipősarokba épített aranyékszerekre, a rántott szelet bupdája alá csúsztatott, vagy éppen szendvics közé ágyazott dollárokat.

A kiállítás a Csongrád megyei esetek is szerepelnek, a hamis dollárokat nagytított felvételek is bemutatják. A látókat kiegészítő idezzük a megnyitón elhangzott megyei tapasztalatokat. A nagylaki és a rózskai átkelőhelyen 1977-ben 3,9 millió ki-, illetve belépő embert számoltak, 1978-ban már 5,1 milliót. A múlt évben élethe lépett korlátozó-sok eredményeképpen — egyebek között a kivihető élelmiszerek körének szűkítése miatt — tavaly 3,7 millió hazai és külföldi állampolgár fordult meg a két határátkelőhelyen. 1979-ben 46 vám- és 138 deviza-bűncselekmény vált ismertté a megyében, vám- és devizabűncselekményekért 894 esetben fedtek fel.

Az idegenforgalom árnyoldalai című kiállítás október 20-ig, naponta 10-től 18 óráig tekinthető meg.

Keresztül a nagy vízváltáson

Szines, magyarul beszélt amerikai ifjúsági film. Írta és rendezte: Stewart Raffill. Főbb szereplők: Robert Logan, George Buck Flower, Heather Rattray.

Ha ifjúsági filmekre szavazást rendeznének, habozás nélkül erre a filmre voksolnánk. Amennyire jó és rossz értelemben profi alkotásokról szokás beszélni nyugati, főleg amerikai filmek esetében, úgy érvényes e jelző — a lehető legpozitívabb összefüggésekben — Stewart Raffill alkotására. Egyszerűen minden megtalálható benne, ami kitűnő ifjúsági filmekhez szükséges lehet: szép tájak, aranyos és félelmetes állatok öszektől, kutyáktól kezdve farkasokig, hiúzokig és a nagy barna macsig, izgalmas kalandok, kedves arcú (és jól játszó) gyermekszereplők — továbbá indiánok is. S utóbbiaknál érdekes időzni kissé, miként hőseink tették Cooppal, a kényeszerű újtársukká vált, aranyzívű csibéssel és hamiskartyással együtt az oregoni indiánfaluban.

Régi meggyőződés, hogy az észak-amerikai indiánokkal talán a legnagyobb gazemberség történt, amit civilizált ember az ősiségben élő népekkel szemben elkövetett. Hiszen miután elvette földjüket, s az elkésredetten és hősiessen, hihetetlen szívóssággal és kitartással védekezett törzseket a szó szoros értelmében letörtölte a föld színéről, akik inkább meghaltak, mintsem meghódított volna — még egyszer megalázta őket, mintegy belerúgva a legyőzöttbe. Mert silány vadnyugati filmek ezreinek kedvelt fogása lett a vad indiánok támadása, akiket leteríteni, tőlük szöke és kékszemű, ártatlan fehér szépségeket védelmezni, s egyáltalán velük a nézőt mint vérengző vadállatokkal szembeállítani — kötelező érvényű törvénné vált. A világtörténe-

lem egyik legértékesebb embertípusát sikerült maximális mértékben lejáratni, eltorzítani. Halottgyalás — egy néppel szemben.

A Keresztül a nagy vízváltáson legszebb erénye, hogy az indiánokat végrehalára olyannak mutatja fel wigwam-romantikán, Cooper- és Karl May-könyveken felnőtt nemzedékek gyermekeinek — amilyen igazából lehettek. Kedveseknek, barátságosoknak, bölcseseknek, nemes érzelműeknek és ártalmatlanoknak mindaddig, amíg elemi emberi méltóságukban meg nem bántják őket. S mivel film-béli hőseink semmi ilyet nem tesznek, a hosszú percekben át látható indián falubéli élet, a kultikus táncok, az izgalmasan szép arcú indián lányok és az aranyosan bumfordi kis Winnetou- és Csingacsuk-kölyök

mind-mind ősi, természetes szépségükben lopják be magukat a néző rokonszenvébe. Rádásul az is világossá válik, hogy az állítólag oly agyafúrtnak kegyetlen indiánok a valóságban bizony olykor még a vadállatoknak, egy-két dühös medvének is igencsak kiszolgáltatottjai voltak. Finom dramaturgiai megoldással válik e tény is világossá, ezzel is bizonyítva, mi mindent tehet egy jó ifjúsági film — ha igényes és tisztességes.

Csak a legmelegebben ajánlható a Keresztül a nagy vízváltáson vasárnap délutáni mozinak, osztályoknak, osztálytársaknak, haveroknak, netán még szülőknél is. Mert olyasmiket ad, amiket minden ifjúsági műnek kötelessége (lenne): eszméket. S ez az igazi vízváltás.

Domonkos László

Negyven év

Hihetetlen, már negyven! Figuránsnak hívták, amikor ilyen szaladj ide-szaladj oda voltam a sándorfalvai községi háznál.

Addig-addig cipelgettem a csíkos léccet, míg egyszer szólnak, menjek el hároméves iskolára, ha van kedvem. Hogyne lett volna! 1943-ban végeztem Kassán a vízmesteri iskolát. Ez mai kifejezéssel amolyan középkader-képző, amelyen a megszerzett oklevél technikai feladatok elvégzését teszi lehetővé. Boldog voltam: Ördög József, vízmester. De szépen hangzott!

Vízmesterként a III-as számú algyői ármentesítő és belvízszabályozó társulathoz kerültem... aztán nem sokára ki a frontra, aztán hadifogságba. Nem hiszi el, ott is tanultam. Elvégeztem az antifasiszta iskolát — így jutottam irodába. Akkor határoztam el, ha hazajövök, ismét csak iskolapadba ülök. Negyvenkilencben jöttem haza, 50-ben már tanultam, 1954-ben pedig leérettségiz-

tem a Vedres István Építőipari Technikumban. No, ekkor már nem csak technikus feladatom, hanem technikus oklevelem is volt!

Aztán újra csak tanulás. Jelentkeztem — természetesen levelezőn a műszaki egyetemre és az agrárra is... 1963-ban az agrártudományi egyetemen gépészmérnöki diplomát szereztem.

Szusszantam egyet, de nemsokára ismét a könyvfűzet lett a mindennapos vendégem, s 1968-ban okleveles munkavédelmi szakmérnöké avattak.

Na, most már nyugalom, mondtam magamnak, s úgy is lett... Vagy nem is. Azt hiszem, sose tudtam nyugodni. Valahogy „úgy jött” minden. Városi tanácsnagként Szegeden, tagja vagyok az ügyrendi bizottságnak, elnöke a felsővárosi népfőnt bizottságnak, igazságügyi szakértő vagyok a megyei bíróságon, munkavédelmi bizottsági tag a MEDOSZ-nál. Sok ez? Nem is tudom — csinálom...

De ott hagytam abba,

hogy Algyón lettem vízmester az árvízvédelmi társulatnál. Ezután államosítás, s én ottmaradtam. Építész vezető lettem. Öntözőtelepeket, csatornákat építettünk. Szarvason például mint-öntözőtelep lett a kezem, kezünk nyomán.

Húsz év után a gépüzemnél üzemgépvezető, majd a Kurca belvízrendszert építésénél műszaki ellenőrré neveztek ki. 1968 óta pedig a vízgazdálkodási és vízműtársulatokkal foglalkozó osztályt vezetem. Most épp a térszek meliorációs munkáját segítő akciókkal foglalom le magam. Van mit a tejbé aprítani... apropo, és védelemvezető is vagyok. Ejnye, de nehéz összeszedni. Hiába, negyven év a vízügy-nél... Tényleg, igaz ez, negyven? Lehet, hogy eszembe sem jut, de most hívatlak az igazgatóságra, „meggratuláltak” és én... ne haragudjon nem tudom folytatni. Hogy néz az ki, hogy egy férfi... ejnye, hol a zsebkendőm?

Igriczi Zsigmond

Újabb minikönyv: a Szegedi kalendárium

A Szegedi Nyomda miniatürkönyv-klubjának újabb kis gyöngyszemén száradt meg a festék — címe: Szegedi kalendárium; tartalma: Juhász Gyula tizenkét verse. Hogyan született ez a szellemes ötlet? A szerkesztő, Péter László miniatűr utószavában találjuk a komplett magyarázatot: „Juhász Gyula költészetében a természetnek, az évszakoknak meglepően nagy szerep jut. Verseiből nem egy... a mostanihoz hasonló kalendárium összeállítható vol-

na... Ezért tehát úgy vegye az olvasó ezt a kis összeállítást, mint elsőt a lehetők közül... A versek jól illeszkednek a tizenkét hónaphoz: Magyar tél; Télutó; Március idusára; Április boldondja; Májusi óda; Nyár; Magyar nyár 1918; Augusztus; Milyen volt...; Október; Őszi altató; Betlehém.

A kis könyvrítkaságot Czakó János illusztrálta, a tipográfia és a kötéstervezés Varga Ferenc és Varga József nyomdászokat dicséri.